

EIROPAS MANTOJUMA ZĪME
KANDIDĀTOBJEKTU
PAMATNOSTĀDNES

EUROPEAN
HERITAGE LABEL

Saturs

1. Konteksts	3
2. EMZ salīdzinājumā ar citām iniciatīvām kultūras mantojuma jomā	3
3. Kas var piedalīties?	4
3.1. Objektu definīcija	4
3.2. Ģeogrāfiskā darbības joma	4
4. Atlases kritēriji	5
5. Kā notiek objektu atlase?	7
5.1. Priekšatlase valstu līmenī	8
5.2. Atlase ES līmenī	8
6. Valsts nozīmes tematiski objekti un starptautiski objekti	8
6.1. Valsts nozīmes tematiski objekti	8
6.2. Starptautiski objekti	9
7. Pieteikuma veidlapa	10
8. Objektu pārraudzība	10
9. Atteikšanās no zīmes	11
10. Eiropas neatkarīgo ekspertu žūrija	12
11. Saziņa	12
12. Sadarbības tīklu veidošana	12
13. Finansējums no ES budžeta	13
Pielikums. Grafiks	14

1. Konteksts

Eiropas mantojuma zīmes (EMZ) mērķi ir stiprināt Eiropas pilsoņu, jo īpaši jauniešu, piederības izjūtu Eiropas Savienībai un stiprināt savstarpējo sapratni un kultūru dialogu, pamatojoties uz Eiropas vēstures un kultūras mantojuma kopīgām vērtībām un elementiem, kā arī uz izpratni par nacionālo un reģionālo daudzveidību. Zīme sniedz Eiropas pilsoņiem jaunas iespējas izprast mūsu kopīgo, tomēr atšķirīgo kultūras mantojumu, mūsu kopīgo vēsturi, kā arī ES vērtības un nozīmi.

Eiropas mantojuma zīmi piešķir objektiem, kam piemīt liela simboliska Eiropas nozīmes vērtība un kas raksturo Eiropas kopīgo vēsturi un Eiropas Savienības (ES) izveidi, kā arī Eiropas integrācijas procesa pamatā esošās Eiropas vērtības un cilvēktiesības.

EMZ nosacījumi un procedūras ir noteikti tiesību aktā — Eiropas Parlamenta un Padomes [Lēmumā Nr. 1194/2011/ES](#). Kandidātiem ir ieteicams to izlasīt papildus šīm pamatnostādņēm. Kandidāti var sazināties ar savu valsts līmeņa koordinātoru, lai noskaidrotu jebkādus jautājumus saistībā ar piedalīšanos EMZ shēmā un valsts līmeņa priekšatlases procedūru. Šeit pieejams [valsts līmeņa koordinātoru sarakstu](#).

Objektu atlase notiek divos posmos. Objekti vispirms sākotnēji ir jāatlasa valstu līmenī. Pēc tam galīgo atlasī Eiropas līmenī veic neatkarīgu ekspertu žūrija Eiropas Komisijas pārraudzībā.

Lai saņemtu zīmi, objektiem būtu jācenšas sasniegt šādus mērķus:

- a) izcelt savu eiropisko nozīmi;
- b) palielināt Eiropas pilsoņu, īpaši jauniešu, izpratni par viņu kopīgo kultūras mantojumu;
- c) visā Savienībā atvieglot dalīšanos pieredzē un paraugprakses apmaiņu;
- d) palielināt un/vai uzlabot savu pieejamību visiem, īpaši jauniešiem;
- e) izvērst kultūru dialogu, īpaši jauniešu vidū, izglītojot viņus mākslas, kultūras un vēstures jomā;
- f) veicināt sinerģiju starp kultūras mantojumu, no vienas puses, un mūsdienu jaunradi un radošumu, no otras puses;
- g) sekmēt reģionu pievilcību, kā arī saimniecisku un ilgtspējīgu attīstību, jo īpaši ar kultūras tūrisma starpniecību.

2. EMZ salīdzinājumā ar citām iniciatīvām kultūras mantojuma jomā

Atbilstoši Eiropas mantojuma zīmes prasībām kandidātiem jāiesniedz projekts, izceļot un parādot tā Eiropas mēroga nozīmi Eiropas auditorijai; kandidātiem arī uzskatāmi jāparāda, ka tiem ir darbības spējas šāda projekta īstenošanai. EMZ galvenais mērķis nav objektu saglabāšana, kas būtu jāpanāk ar jau esošiem aizsardzības pasākumiem, lai nodrošinātu objektu nodošanu nākamajām paaudzēm.

Izvērtējot pieteikuma atbilstību vai aizpildot pieteikuma veidlapu, kandidātiem ir noteikti jāpatur prātā EMZ īpašā un atšķirīgā būtība salīdzinājumā ar citām atzīšanas shēmām mantojuma jomā. Tomēr arī objektu, ko jau ir izraudzījusies Eiropas Padome vai UNESCO, vai kāda cita iniciatīva kultūras mantojuma jomā, ir iespējams pieteikt EMZ, ja šis objekts atbilst zīmes kritērijiem.

3. Kas var piedalīties?

3.1. Objektu definīcija

EMZ shēmā izmantotā “objektu” definīcija ir plaša. Tā ietver: dabas, zemūdens, arheoloģiskus, rūpnieciskus vai pilsētvides objektus, pieminekļus, kultūras ainavas, piemiņas vietas, kultūras preces un priekšmetus un nemateriālo mantojumu. Uz visām šīm kategorijām var attiecināt arī mūsdienu mantojumu (kas ietver nesen izveidotus objektus vai tādus objektus, kuriem ir bijusi īpaša nozīme Eiropas nesenā vēsturē). Kultūras preču un priekšmetu, kā arī nemateriālā mantojuma gadījumā ir jāpastāv saiknei ar skaidri identificējamu fizisku telpu, kurā norisinās informatīvi un izglītojoši pasākumi.

Objekts var būt “atsevišķs objekts”, “starptautisks objekts” vai “tematisks objekts”.

Valsts nozīmes tematiskie objekti ir vairāki objekti, kas atrodas vienā dalībvalstī un ir veltīti vienam konkrētam tematam, lai varētu iesniegt kopīgu pieteikumu.

Starptautiski objekti var būt vai nu

- vairāki objekti, kas atrodas dažādās dalībvalstīs un ir veltīti vienam konkrētam tematam, lai varētu iesniegt kopīgu pieteikumu. Objekti var brīvi izvēlēties tematu, taču tam ir jābūt lielai, simboliskai Eiropas nozīmes vērtībai;
- vai
- viens objekts, kas atrodas vismaz divu dalībvalstu teritorijā. Šajā kategorijā potenciāli ietilpst visi objekti, kas iekļauj vai šķērso robežu starp divām vai vairākām dalībvalstīm, piemēram, tilti, kaujas lauki, atgādinājums par kādreizējo Eiropas sašķeltību vai agrākajām ES iekšējām robežām, arheoloģiski objekti, kas ir senāki par valstu robežām, utt.

3.2. Ģeogrāfiskā darbības joma

Dalībvalstis var brīvprātīgi piedalīties EMZ shēmā. 2016. gadā savu dalību bija apstiprinājušas šādas 24 dalībvalstis: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Kipra, Latvija, Lietuva, Luksemburga,

Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija, Slovākija, Spānija, Ungārija un Vācija.

Līdz ar to tikai tie objekti, kas atrodas šajās 24 dalībvalstīs, ir tiesīgi kandidēt uz EMZ saņemšanu. Tas attiecas arī uz starptautiskiem objektiem, jo šajā gadījumā visiem iesaistītajiem objektiem bez izņēmuma jāatrodas vienā no minētajām dalībvalstīm.

4. Atlases kritēriji

Zīmi piešķir, pamatojoties uz trim kritērijiem:

1. **objekta simboliskā Eiropas nozīmes vērtība;**
2. ierosinātais **projekts** saistībā ar Eiropas mēroga nozīmes veicināšanu;
3. **darbības spējas** projekta vai **darba plāna** īstenošanai.

Konkrētāk, kandidātobjektu pieteikumus izvērtē, pamatojoties uz šādiem elementiem:

a) objektam, kas kandidē uz zīmes saņemšanu, ir **simboliska Eiropas nozīmes vērtība** un ir bijusi svarīga nozīme Eiropas vēsturē un kultūrā un/vai Savienības izveidē.

Tāpēc tam uzskatāmi jāparāda vismaz **viens** no šādiem aspektiem:

(1) tā pārrobežu vai Eiropas mēroga iezīmes.

Paskaidrot, kā tā vēsturiskā un tagadējā ietekme un izraisītā interese pārsniedz vienas dalībvalsts robežas un kāpēc tas ir nozīmīgs Eiropas mērogā;

(2) tā ieguldījums un nozīme Eiropas vēsturē un Eiropas integrācijā un tā saikne ar īpaši svarīgiem Eiropas notikumiem, personībām vai kustībām.

Eiropas kustības var ietvert arī kultūras, mākslas, politikas, sociālo lietu, zinātnes, tehnoloģijas vai rūpniecības kustības, kas ir svarīgas Eiropas mērogā un attiecas uz vairākām Eiropas valstīm;

(3) tā ieguldījums un nozīme tādu kopīgo vērtību pilnveidošanā un izplatīšanā, kas ir Eiropas integrācijas pamatā.

Aprakstīt, cik lielā mērā objekts ir devis būtisku ieguldījumu vienas vai vairāku šo vērtību pilnveidošanā un/vai izplatīšanā. Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā ir norādīts, ka "Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Šīs vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un kur nav diskriminācijas, kā arī valda sieviešu un vīriešu līdztiesība." Kopīgās vērtības, kas ir Eiropas integrācijas pamatā, ir sīkāk aprakstītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā;

b) objektiem, kas kandidē uz zīmes piešķiršanu, ir **jāiesniedz projekts**, kura īstenošana jāsāk izraudzīšanās gadā (t. i., gadā pēc objekta atlases Eiropas līmenī). Par katru pozīciju jānorāda darbības, mērķa grupa un partneri, kā arī īstenošanas grafiks. Projektā būtu jāietver visi šie elementi:

(1) veidot izpratni par objekta eiropisko nozīmi, konkrēti — nodrošinot atbilstīgus informācijas sniegšanas pasākumus un informatīvas zīmes un apmācot personālu;

(2) rīkot izglītojošus pasākumus, īpaši jauniešiem, kas uzlabo izpratni par Eiropas kopīgo vēsturi un tās kopīgo, tomēr atšķirīgo mantojumu un kas stiprina piederības izjūtu kopējai telpai;

(3) popularizēt daudzvalodību un padarīt objektus pieejamākus, lietojot vairākas Savienības valodas;

(4) piedalīties zīmi saņēmušo objektu sadarbības tīklu darbībās, lai apmainītos ar pieredzi un sāktu kopīgus projektus;

(5) veicināt objekta savdabību un pievilcību Eiropas mērogā, izmantojot arī iespējas, ko sniedz jaunās tehnoloģijas un digitāli un interaktīvi līdzekļi, un tiecoties veidot sinerģiju ar citām Eiropas iniciatīvām.

Ja vien iespējams, ņemot vērā objekta specifiku, jāatbalsta mākslas un kultūras pasākumu rīkošana, kas sekmē Eiropas kultūras speciālistu, mākslinieku un kolekciju mobilitāti, rosina kultūru dialogu un palīdz veidot saikni starp mantojumu un mūsdienu jaunradi un radošumu.

Pieteikumā jānorāda, vai objekts ir saņēmis citu starptautisku atzinību, piemēram, Eiropas Savienības Kultūras mantojuma balvu/*Europa Nostra* balvu, ir iekļauts Eiropas Padomes “Eiropas kultūras ceļos”, UNESCO “Pasaules mantojuma sarakstā”, dalībvalsts Pasaules mantojuma pagaidu sarakstā, UNESCO “Cilvēces nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā”, *Natura 2000* dabas mantojuma sarakstā, vai arī ir saņēmis jebkādu citu starptautisku atzinību;

c) objektiem, kas kandidē uz zīmes piešķiršanu, ir **uzskatāmi jāparāda**, ka tiem ir **darbības spējas** īstenot ierosināto projektu visos šādos aspektos:

(1) nodrošināt objekta pienācīgu pārvaldību, tostarp definēt mērķus un rādītājus.

Pieteikumā jāapraksta vispārējais pārvaldības plāns un visi attīstības plāni turpmākajiem gadiem;

(2) nodrošināt objekta saglabāšanu un tā nodošanu nākamajām paaudzēm saskaņā ar attiecīgiem aizsardzības pasākumiem.

Pieteikumā jānorāda objekta pašreizējā aizsardzības shēma un visi turpmākie plāni. Tajā jāuzskaita viss attiecīgais objekta juridiskais, reglamentējošais, plānošanas vai institucionālais statuss;

- (3) nodrošināt kvalitatīvas apmeklētāju uzņemšanas iespējas, piemēram, vēsturisku izklāstu, informāciju apmeklētājiem un informatīvas zīmes;
- (4) nodrošināt objekta pieejamību pēc iespējas plašākai sabiedrībai, arī pielāgojot objektu vai apmācot personālu.

Pieteikumā jānorāda, vai objekts ir pieejams sabiedrībai, un jāatzīmē darbalaiks;

- (5) ģipašu uzmanību pievērst jauniešiem, konkrēti — piešķirot viņiem privileģētu piekļuvi objektam;
- (6) reklamēt objektu kā ilgtspējīga tūrisma galamērķi;
- (7) izveidot saskaņotu un visaptverošu saziņas stratēģiju, kurā uzsvēta objekta eiropeiskā nozīme;
- (8) nodrošināt, ka objekta pārvaldība ir pēc iespējas labvēlīgāka videi.

Attiecībā uz projekta un darbības spēju kritērijiem katru objektu izvērtē samērīgi, ņemot vērā tā raksturīgās iezīmes.

Lai gan pirmā kritēriju kategorija (objekta simboliskā Eiropas nozīmes vērtība) attiecas uz objekta būtību un līdz ar to uz objekta nemainīgajām iezīmēm, b) un c) kategorija attiecas uz konkrētu projektu un darbības spējām, kas vai nu jau ir ieviesti pieteikuma iesniegšanas brīdī, vai arī ko kandidātobjekti apņemas īstenot, ja tie saņems EMZ.

“Projektā” un “darbības spējās” vienlaikus ir jāietver ilgtermiņa redzējums par to, kā objekts plāno uzsvērt tā Eiropas mēroga nozīmi, gan virkne īstermiņa un vidēja termiņa pasākumu, kas konkrēti atspoguļo šo redzējumu. Tā kā zīmi piešķir uz neierobežotu laiku, pasākumi laika gaitā ir regulāri jāatjaunina un jāpielāgo, ņemot vērā mainīgos apstākļus.

Projekta un darbības spēju plāna īstenošana ir jāsāk vēlākais izraudzīšanās gadā (t. i., vienu gadu pēc objekta atlases gada), un atlases posmā ir jāsniedz garantijas par to efektīvu īstenošanu.

Ģpašie noteikumi par starptautiskajiem un valsts nozīmes tematiskajiem objektiem ir izklāstīti 6. sadaļā.

5. Kā notiek objektu atlase?

Eiropas mantojuma zīmes objektu atlasī veic divos posmos.

5.1. Priekšatlase valstu līmenī

Dalībvalstis ir atbildīgas par objektu priekšatlasī. Objektus var piedalīties galīgās atlases procedūrā ES līmenī tikai tad, ja tie vispirms ir atlasīti valstu līmenī. Katrā dalībvalstī ir iespējama **maksimāli divu objektu** priekšatlase katrā atlases gadā (sk. grafiku pielikumā).

Saskaņā ar subsidiaritātes principu katra dalībvalsts nosaka savas objektu priekšatlases procedūras, kā arī savu grafiku. Vēlākais līdz atlases procedūras gada 1. martam dalībvalstis nosūta Komisijai priekšatlāsē izvirzīto objektu pieteikuma veidlapas. Komisijai pieteikuma veidlapas iesniedzamas valsts līmeņa priekšatlāsē izmantotajā(s) valodā(s), ja tā(s) ir starp ES 24 oficiālajām valodām. Turklāt, lai nodrošinātu efektīvāku atlases procesu, ir svarīgi, lai Komisija saņemtu arī pieteikuma veidlapu angļu valodas versiju.

Lai noskaidrotu visus jautājumus saistībā ar priekšatlases procedūru, kandidāti drīkst sazināties vienīgi ar valsts līmeņa koordinātoru savā valstī.

5.2. Atlase ES līmenī

Objektu galīgo atlasī veic Eiropas neatkarīgo ekspertu žūrija Eiropas Komisijas pārraudzībā. Tā izvērtē pieteikuma veidlapas, pamatojoties uz rīcības mērķiem un kritērijiem. Nepieciešamības gadījumā žūrija ar Komisijas starpniecību var lūgt papildu informāciju par kandidātobjektiem, kā arī organizēt objektu apmeklējumus. Tomēr šādi apmeklējumi ir drīzāk izņēmums, nevis norma.

Katrā atlases gadā Eiropas žūrija sagatavo ziņojumu, ko vēlākais līdz gada beigām nosūta Komisijai. Tajā iekļauj ieteikumu zīmes izraudzīšanai, kā arī ietver visu priekšatlāsē izvirzīto objektu īsu novērtējumu, kurā pamatota to atlase vai noraidīšana. Kandidātiem nav tiesību apstrīdēt Eiropas žūrijas ieteikumu.

Pienācīgi ņemot vērā žūrijas ieteikumu, nākamā gada sākumā pēc atlases procedūras Komisija oficiāli izraugās objektus, kam piešķirama zīme. Par neatlasītajiem kandidātobjektiem nākamajos gados var iesniegt jaunu pieteikumu priekšatlasei valsts līmenī.

6. Valsts nozīmes tematiski objekti un starptautiski objekti

6.1. Valsts nozīmes tematiski objekti

Lai valsts nozīmes tematisks objekts būtu tiesīgs kandidēt uz zīmes saņemšanu, tam vajadzētu ietvert pamatotu skaitu iesaistīto objektu. Turklāt tam:

- jāuzrāda, kāda eiropeskā pievienotā vērtība ir iesaistīto objektu kopīgajam pieteikumam salīdzinājumā ar atsevišķiem pieteikumiem;
- jāuzrāda skaidra tematiska saikne starp atsevišķajiem objektiem;

- jānodrošina katra atsevišķā objekta pilnīga atbilstība pieteikšanās kritērijiem;
- jāizraugās viens no iesaistītajiem objektiem par valsts nozīmes tematiskā objekta koordinējošo objektu un vienoto kontaktpunktu saziņai ar Komisiju;
- jālieto vienots nosaukums, kam jābūt īsam un kurā nedrīkst ietvert atsevišķo objektu nosaukumus.

Valsts nozīmes tematisko objektu pieteikumos ievēro to pašu procedūru, ko piemēro atsevišķiem objektiem. To priekšatlasi veic dalībvalsts, ievērojot maksimālo ierobežojumu — divi objekti katrā atlasē gadā. Par katru iesaistīto atsevišķo objektu aizpilda atsevišķu pieteikuma veidlapu. Objekta koordinātoram arī jāaizpilda *ad hoc* titullapa un jāiesniedz visas veidlapas kopā valsts līmeņa koordinātoram.

Kad ir atlasīts valsts nozīmes tematiskais objekts, šim valsts nozīmes tematiskajam objektam zīmi piešķir kā kopumam ar vienotu nosaukumu, nevis katram iesaistītajam objektam atsevišķi. Katram no iesaistītajiem objektiem ir tiesības pie ieejas novietot EMZ plāksni, kurā ir skaidri norādīts valsts nozīmes tematiskā objekta vienotais nosaukums. Lai izvairītos no jebkādiem pārpratumiem, tas ir jāņem vērā visos Eiropas un vietēja līmeņa saziņas pasākumos. Īpašu uzmanību šim aspektam pievērš pārraudzības procesa laikā.

6.2. Starptautiski objekti

Katram objektam, kas ir iesaistīts starptautiskā objektā, ir jāatrodas vienā no dalībvalstīm, kura piedalās rīcībā. Starptautiskiem objektiem ir ļoti skaidri jāparāda, kāda pievienotā vērtība ir iesaistīto objektu kopīgajam pieteikumam salīdzinājumā ar atsevišķiem pieteikumiem.

Lai starptautisks objekts būtu tiesīgs kandidēt, tam:

- jānodrošina katra iesaistītā objekta pilnīga atbilstība kritērijiem;
- jāizraugās viens no iesaistītajiem objektiem par starptautiskā objekta koordinējošo objektu un vienoto kontaktpunktu saziņai ar Komisiju. Ja objekts atrodas divās vai vairākās dalībvalstīs, ir divas iespējas: vai nu objektu vienoti pārvalda dažādas organizācijas attiecīgajās dalībvalstīs, vienai no šīm organizācijām darbojoties kā objekta koordinātoram, vai arī to pārvalda viena starptautiska struktūra, vienai no iesaistītajām dalībvalstīm uzņemoties vadību un atbildību saistībā ar priekšatlases un pārraudzības procesu;
- jālieto vienots nosaukums, kam jābūt īsam un kurā nedrīkst ietvert to atsevišķo objektu nosaukumus, kas piedalās starptautiskajā objektā;
- ja vairāki objekti ir veltīti vienam konkrētam tematam, ir skaidri jāpamato tematiskā saikne starp iesaistītajiem objektiem.

Starptautisko objektu pieteikumos ievēro to pašu procedūru, ko piemēro atsevišķiem objektiem. To priekšatlasi veic tā dalībvalsts, kurā atrodas koordinējošais objekts,

ievērojot ierobežojumu — maksimāli divi objekti, ko katrā atlases gadā var izvirzīt minētā dalībvalsts (jāatzīmē, ka pārējos iesaistītos objektus attiecīgo dalībvalstu kvotās neņem vērā).

Visiem attiecīgajiem valsts līmeņa koordinatoriem jau no paša sākuma ir jāpiedalās apspriedēs, kas norisinās starp starptautiskā objektā iesaistītajiem objektiem.

Par katru iesaistīto objektu aizpilda atsevišķu pieteikuma veidlapu. Objekta koordinators arī jāaizpilda [ad hoc titullapa](#) par starptautiskajiem objektiem un jāiesniedz visas veidlapas kopā valsts līmeņa koordinatoram.

Ja dalībvalsts priekšatlasē izvirza starptautisku objektu, tai šis objekts ir jāierosina pārējo dalībvalstu vārdā pēc tam, kad šis dalībvalstis par to ir vienojušās. Visas pieteikuma veidlapas, tostarp titullapu, Komisijai kopīgi iesniedz valsts līmeņa koordinators no koordinējošā objekta dalībvalsts.

Ja starptautisks objekts un atsevišķs objekts vienlīdz kvalitatīvi atbilst EMZ kritērijiem, veicot atlasī Eiropas līmenī, priekšroka tiek dota starptautiskajam objektam.

Ja ir atlasīts starptautisks objekts, šim starptautiskajam objektam zīmi piešķir kā kopumam ar vienu nosaukumu, nevis katram iesaistītajam objektam atsevišķi. Proti, ja zīmi piešķir starptautiskam objektam, kurā ietilpst pieci iesaistītie objekti, tad piešķir nevis piecas zīmes pieciem atsevišķiem objektiem, bet gan vienu kopīgu zīmi. Katram no pieciem objektiem ir tiesības pie ieejas novietot EMZ plāksni, taču tajā ir skaidri norādīts starptautiskā objekta vienotais nosaukums. Lai izvairītos no jebkādiem pārpratumiem, to ņem vērā visos Eiropas un vietēja līmeņa saziņas pasākumos. Īpašu uzmanību šim aspektam pievērš pārraudzības procesa laikā.

7. Pieteikuma veidlapa

Kandidāti izmanto Eiropas Komisijas sagatavoto [pieteikuma veidlapu](#). Šo veidlapu aizpilda par visiem kandidātobjektiem un nosūta valsts līmeņa koordinatoram, kas ir atbildīgs par priekšatlasī valsts līmenī.

8. Objektu pārraudzība

Eiropas mantojuma zīmi objektiem piešķir uz neierobežotu laiku, ja tie turpina atbilst kritērijiem un ja projekts un darbības spējas, kas norādīti to atlases pieteikumā, joprojām ir saistīti un atbilst iesniegtajam ilgtermiņa redzējumam. Līdz ar to katru objektu regulāri pārrauga.

Dalībvalstis ir atbildīgas par visu to teritorijā esošo objektu pārraudzību. Valsts līmeņa koordinatori apkopo visu vajadzīgo informāciju par objektiem un saskaņā ar pielikumā iekļauto grafiku katru ceturto gadu sagatavo ziņojumu. Šajā ziņojumā iekļauj vienu apakšsadaļu par katru objektu, izmantojot [pārraudzības veidlapas paraugu](#).

Starptautisku objektu gadījumā par pārraudzību atbild valsts līmeņa koordinators no koordinējošā objekta dalībvalsts. Valsts līmeņa koordinators sadarbībā ar objekta koordinatoru vāc nepieciešamo informāciju par visiem starptautiskajā objektā iesaistītajiem objektiem, tostarp par tiem, kas neatrodas šīs dalībvalsts teritorijā. Kā norādīts iepriekš, šo informāciju apkopo vienā ziņojuma sadaļā.

Eiropas žūrija pārbauda visu informāciju un sniedz ziņojumu par situāciju objektos, kas izraudzīti atbilstoši Eiropas mantojuma zīmes shēmai, un vajadzības gadījumā tajā iekļauj ieteikumus, kas jāņem vērā nākamajā pārraudzības periodā.

Ja Eiropas žūrija konstatē, ka objekts vairs neatbilst kritērijiem vai ka vairs netiek ievērots kopā ar tā pieteikumu iesniegtais projekts un darbības spējas, tā var sākt procedūru, kuras rezultātā minētā objekta zīme tiek anulēta. Šo procedūru veic divos posmos, un katrs no tiem var ilgt līdz pat 18 mēnešiem.

- Pirmajā posmā Eiropas žūrija sāk pārrunas ar attiecīgo dalībvalsti nolūkā veicināt vajadzīgos objekta pielāgojumus. Ja Eiropas žūrija secina, ka ir veikti pielāgojumi vai ir sniegtas pietiekamas garantijas, tā var izlemt par procedūras izbeigšanu.
- Ja Eiropas žūrija secina, ka vajadzīgie objekta pielāgojumi nav veikti 18 mēnešu laikā pēc pārrunu sākuma, tā var izlemt par procedūras otrā posma sākšanu. Otrajā posmā Eiropas žūrija oficiāli paziņo Komisijai par sarežģījumiem saistībā ar objektu. Paziņojumam pievieno iemeslu izklāstu, un tajā iekļauj praktiskus ieteikumus stāvokļa uzlabošanai. Ja 18 mēnešu laikā pēc paziņojuma saņemšanas praktiskie ieteikumi objektā nav īstenoti, Eiropas žūrija sniedz Komisijai ieteikumu anulēt objektam piešķirto zīmi.

Tad nākamās izraudzīšanas procedūras laikā Komisija oficiāli noformē zīmes anulēšanu. Objektam ir jāatdod Komisijai plāksne ar Eiropas mantojuma zīmes logotipu.

To pašu procedūru piemēro valsts nozīmes tematiskiem objektiem un starptautiskiem objektiem. Iepriekšminētās pārrunas notur ar koordinējošā objekta dalībvalsti. Ja Eiropas žūrija iesaka anulēt valsts nozīmes tematiskam objektam vai starptautiskam objektam piešķirto zīmi, šo anulēšanu piemēro valsts nozīmes tematiskajam objektam vai starptautiskajam objektam kopumā. Tomēr izņēmuma gadījumos, ja valsts nozīmes tematiska objekta vai starptautiska objekta saskaņotība netiek nelabvēlīgi ietekmēta, Eiropas žūrija var ieteikt anulēšanu piemērot tikai konkrētajam iesaistītajam objektam.

Lai nodrošinātu efektīvu koordināciju, šīs procedūras laikā visa saziņa starp Eiropas žūriju, no vienas puses, un attiecīgo objektu un atbildīgo valsts līmeņa koordinatoru, no otras puses, notiek ar Komisijas un valsts līmeņa koordinatora starpniecību.

9. Atteikšanās no zīmes

Objekts, kas izraudzīts atbilstoši Eiropas mantojuma zīmes shēmai, jebkurā laikā var nolemt brīvprātīgi atteikties no zīmes. Šādā gadījumā tam jāpaziņo savs lēmums

vēstulē valsts līmeņa koordinātoram. Savukārt valsts līmeņa koordinātors par šo atteikšanos informē Komisiju, pārsūtot tai vēstules kopiju. Pēc tam Komisija oficiāli noformē atteikšanos nākamās izraudzīšanās procedūras laikā. Objektam ir jāatdod Eiropas Komisijai plāksne ar Eiropas mantojuma zīmes logotipu.

10. Eiropas neatkarīgo ekspertu žūrija

Izraudzīšanu un pārraudzību ES līmenī veic Eiropas neatkarīgo ekspertu žūrija, kurā ir 13 locekļi, ko ieceļ Eiropas Parlaments, Padome, Komisija un Reģionu komiteja.

Lai izvairītos no jebkāda interešu konflikta riska, kandidātobjekti, zīmi saņēmuši objekti vai dalībvalstis nedrīkst bez Komisijas starpniecības tieši sazināties ar žūrijas locekļiem par jebkādu ar EMZ saistītu jautājumu.

11. Saziņa

Eiropas Komisija un zīmi saņēmušie objekti kopīgi ir atbildīgi par saziņas pasākumiem, kas saistīti ar zīmi.

Komisija nodrošina zīmes uzskatāmību Eiropas mērogā, jo īpaši izveidojot un uzturot tai paredzētu tīmekļa vietni, kurā norādīta vispārīga informācija par zīmi saņēmušajiem objektiem un saites uz visu zīmi saņēmušo objektu tīmekļa vietnēm. Katrā objektā nogādā divas plāksnes — lielu un mazu —, ko uzstāda pie ieejas objektos, [EMZ logotipam jābūt redzāmam uz visiem saziņas materiāliem](#).

Zīmi saņēmušam objektam ir lielāka atpazīstamība, jo to iesaista Eiropas mantojuma zīmes ES saziņas un popularizēšanas stratēģijā. Visi zīmi saņēmušie objekti tiek aicināti piedalīties objektu pārvaldītāju gadskārtējā konferencē. Turklāt objekti gūst labumu, izmantojot sadarbības tīklu veidošanas iespējas un mācoties no līdzbiedriem.

No savas puses, zīmi saņēmušam objektam ir jāveicina sava savdabība Eiropas mērogā, izmantojot iespējas, ko sniedz jaunās tehnoloģijas un digitāli un interaktīvi līdzekļi, kā arī tiecoties veidot sinerģijas ar citām Eiropas iniciatīvām. Tam sevi ir jāpopularizē kā ilgtspējīga tūrisma galamērķi un ir jāizveido saskaņota un visaptveroša saziņas stratēģija, kurā uzsvērta objekta Eiropas mēroga nozīme. Visi šie elementi ir EMZ kritēriju sastāvdaļa, ko Eiropas žūrija vērtē atlases procedūras un katras pārraudzības procedūras laikā.

Kad objektam piešķir zīmi, tam, protams, ir pienākums izmantot EMZ logotipu visos savos saziņas un popularizēšanas pasākumos.

12. Sadarbības tīklu veidošana

Viens no lielākajiem ieguvumiem, ko objektiem sniedz zīmes piešķiršana, ir iespējas piedalīties sadarbības tīklu veidošanas pasākumos, kuri ir paredzēti zīmi saņēmušajiem objektiem. Komisija aicina visus objektu pārvaldītājus piedalīties

gadskārtējā konferencē, lai sekmētu pieredzes apmaiņu un mācīšanos no līdzbiedriem, kā arī radītu izdevīgus nosacījumus kopīgu projektu sākšanai.

13. Finansējums no ES budžeta

EMZ budžets sedz iniciatīvas īstenošanas izmaksas ES līmenī, proti, izmaksas, kas radušās saistībā ar Eiropas neatkarīgo ekspertu žūriju, Eiropas saziņas stratēģiju, sadarbības tīklu veidošanu un Komisijas cilvēkresursiem, kuri ir vajadzīgi rīcības atbalstam. Objektu, kam piešķirta zīme, nesaņem tiešu finansējumu. Tomēr tie var pieteikties atbalsta saņemšanai no citām Eiropas Savienības programmām.

Pielikums. Grafiks

2017.	Atlases procedūra. Komisijai pieteikumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2017. gada 1. martam.
2018.	Zīmes novērtēšana.
2019.	Atlases procedūra. Komisijai pieteikumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2019. gada 1. martam.
2020.	Pārraudzības procedūra. Komisijai pārraudzības ziņojumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2020. gada 1. martam.
2021.	Atlases procedūra. Komisijai pieteikumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2021. gada 1. martam.
2022.	–
2023.	Atlases procedūra. Komisijai pieteikumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2023. gada 1. martam.
2024.	Pārraudzības procedūra. Komisijai pārraudzības ziņojumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2024. gada 1. martam. Zīmes novērtēšana.
2025.	Atlases procedūra. Komisijai pieteikumi ir jāsaņem vēlākais līdz 2025. gada 1. martam.
...	...